

1. De opdracht van diakenen: barmhartigheid en gerechtigheid

De kern van de opdracht van diakenen is de toerusting van de gemeente tot het vervullen van haar diaconale roeping.¹ De gemeente vervult haar diaconale roeping 'in de kerk en in de wereld door in dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is en te getuigen van gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt'.²

Toerusting

Diakenen hebben als taak de gemeente bewust te maken van de nood en het onrecht in de wereld, en om de gemeente op te wekken in actie te komen om deze nood te lenigen en dit onrecht te bestrijden. Zij doen dit tijdens de eredienst, in het kyriegebed en de toelichting op collectes, en daarbuiten door publicitaire activiteit.

Barmhartigheid

Barmhartigheid is bewogen zijn met hen die lijden door armoede, onrecht, achterstelling, uitsluiting, ziekte of omdat zij op de vlucht zijn. Dit gevoel van verantwoordelijkheid voor de ander uit zich in omzien naar elkaar. In het diaconaat houdt dit in het bieden van tastbare en directe hulp aan de naaste in (acute) nood. Deze hulp, financieel of anderszins, richt zich op mensen dichtbij en veraf, kerkelijk en niet-kerkelijk, en is onbaatzuchtig: (financiële) middelen worden uitsluitend besteed aan hulpverlening.

Tegelijkertijd perkt de Kerkorde, met de formulering 'helpen waar geen helper is', deze hulpverlening in. Hulp wordt slechts geboden in noodsituaties waarin mensen geen ondersteuning van andere instanties kunnen verwachten. Bovendien is deze hulp louter incidenteel of gebonden aan een bepaalde termijn, dus niet structureel. Mensen worden zo ondersteund dat zij snel weer op eigen benen komen te staan en zelfstandig verder kunnen. In alle andere gevallen verwijzen diakenen mensen met een hulpvraag door naar daartoe geëigende instanties. Voor de materiële hulpverlening zamelen diakenen gelden in, en beheren die.

Gerechtigheid

Diakenen verlenen hulp in noodsituaties. Daaraan kunnen verkeerd genomen persoonlijke beslissingen van de hulpvrager ten grondslag liggen. Problemen kunnen echter ook voortkomen uit veranderingen in de sociale wet- en regelgeving of in sociaal-economische ontwikkelingen die sommigen zwaarder treffen dan anderen. Is dat het geval, dan zijn diakenen geroepen daartegen hun stem te verheffen en te pleiten voor gerechtigheid bij overheden, maatschappelijke organisaties, hulpverlenende instanties en de samenleving als geheel. Zo willen diakenen bijdragen aan een duurzame oplossing van de problemen waarmee zij te maken krijgen. Barmhartigheid en gerechtigheid vormen een twee-eenheid.

Wederkerigheid

Grondhouding van diakenen is de overtuiging dat zij en een hulpvrager elkaar beiden iets te geven hebben. Zij zijn gelijkwaardig aan elkaar en zoeken samen in goed overleg naar een oplossing voor een probleem. Als diakenen geen concrete hulp kunnen geven, kan alleen al het er zijn voor de ander – naast iemand gaan staan en naar haar of hem luisteren, de zogeheten 'presentie' – soms een eerste uitweg bieden.

¹ Kerkorde V-3, zie ook Ordinantie 3-11-1 en Plaatselijke Regeling Wijkgemeente Haarlem-Centrum 4.

² Kerkorde X-2, zie ook Ordinantie 8-3.

2. Positionering diaconie Protestantse wijkgemeente Haarlem-Centrum

De diaconie van de Protestantse wijkgemeente Haarlem-Centrum vormt samen met de diaconieën van de wijkgemeenten Haarlem-Oost en Schalkwijk de Diaconie Protestantse Gemeente Haarlem. De Diaconie Protestantse Gemeente Haarlem wordt bestuurd door een College van Diakenen. Het College is samengesteld uit leden die afgevaardigd zijn door de drie Haarlems wijkdiaconieën.

Het College van Diakenen heeft als taak om, in overleg met en in verantwoording aan de Algemene Kerkenraad, vorm te geven aan het diaconale beleid voor de gehele Protestantse Gemeente Haarlem en om het werk van de wijkdiaconieën te ondersteunen en aan te moedigen. De vertegenwoordigers van de wijkdiaconieën in het College zorgen voor de communicatie van het bovenwijkse diaconale beleid naar de wijkdiaconieën.

Binnen de kaders van het algemene diaconale beleid van het College van Diakenen heeft de wijk-diaconie Haarlem-Centrum een eigen beleidsruimte. Zij stemt haar diaconaal beleid in de wijkkerkenraad af op andere onderdelen van het kerkelijk beleid en doet in de wijkkerkenraad verslag van haar werkzaamheden. De wijkdiaconie ontvangt enerzijds van het College van Diakenen middelen voor het uitvoeren van haar taken en genereert anderzijds zelf middelen, met name via de collectes tijdens de eredienst, die vervolgens afgedragen worden aan het College.

De wijkdiaconie Haarlem-Centrum voelt zich nauw verbonden met het Oecumenisch Diaconaal Centrum Stem in de Stad. Op het moment van schrijven (voorjaar 2016) van dit beleidsplan vinden gesprekken plaats tussen het College van Diakenen en de directie van Stem in de Stad over mogelijke nauwere samenwerking tussen beide diaconale instellingen, in het bijzonder over de aanstelling van een diaconaal medewerker ter ondersteuning van de wijkdiaconieën.

3. Eredienst

De wekelijkse samenkomst van de gemeente tijdens de zondagse eredienst is het kloppend hart van de gemeente, ook als diaconale gemeenschap. Om de gemeente te herinneren aan haar diaconale opdracht te komen tot een barmhartige en rechtvaardige samenleving, dichtbij en ver weg, hebben diakenen een actieve inbreng in de eredienst.

Tijdens de eredienst spreken de diakenen het, door hen zelf geschreven, kyriegebed uit voor de nood in de wereld en zamelen zij met de ouderling van dienst de gaven in. De bestemming van de collecte voor de Diaconie staat vermeld in blad van de wijkgemeente *Van de torens geblazen* en wordt regelmatig toegelicht tijdens de dienst. Tijdens de viering van het Avondmaal zorgt de diaken van dienst ervoor dat diakenen, ouderlingen of gemeenteleden beschikbaar zijn om te helpen bij de uitdeling van brood en wijn. Afwisselend met de ouderlingen vertegenwoordigen diakenen de wijkkerkenraad in de eredienst in de Janskliniek en desgewenst bij huwelijks- en afscheidsdiensten.

4. Diaconaat in de kerkelijke gemeente en in de wijk

Op het snijvlak van de maatschappelijke nood in de kerkelijke gemeente en die bij anderen (ook niet-kerkelijken) in de wijk (zoals (stille) armoede, eenzaamheid, uitsluiting, ziekte, handicap) enerzijds en het aanbod aan maatschappelijke hulpverlening van overheid en instellingen anderzijds heeft de diaconie een specifieke (kerkordelijke) *niche*: te 'helpen waar geen helper is'. Tegelijkertijd impliceert barmhartigheid een breder 'omzien naar elkaar'. Kerk in Actie noemt dit 'de zorgzame kerk'. Dit vormen de algemene kaders voor het werk van de wijkdiaconie.

De wijkdiaconie Haarlem-Centrum bevindt zich in de bijzondere situatie dat in de wijk zowel gevestigd zijn het Diaconaal Bureau van de Diaconie Protestantse Gemeente Haarlem, waar de Algemeen Secretaris het aanspreekpunt is voor mensen met een verzoek om (acute) hulp, als het Oecumenisch Diaconaal Centrum Stem in de Stad, dat eveneens opvang en steun biedt aan mensen in nood. Diakenen en andere leden van de wijkgemeente nemen als vrijwilliger deel aan het werk van Stem in de

Stad. De wijkdiaconie verricht haar werkzaamheden naast en in aanvulling op het werk van het Diaconaal Bureau en van Stem in de Stad.

Om hun diaconale opdracht te vervullen zijn wijkdiakenen alert op signalen dat iemand in de kerkelijke gemeente of in de wijk zich in een noodsituatie bevindt of extra zorg behoeft. Daartoe bestaat er een nauw contact met de predikant. De wijkdiaken staat de wijkouderling bij als daaraan behoefte is. De diakenen roepen gemeenteleden op om eveneens oog en oor te zijn in wijkgemeente en wijk en om noodsignalen aan hen door te geven. Hulpverlening in wijkgemeente en wijk is niet alleen een opdracht van de wijkdiaconie maar van de wijkgemeente als geheel. Indien mogelijk of wenselijk doen diakenen een beroep op gemeenteleden om hen bij te staan in de hulpverlening. De verwachting is dat in de nabije toekomst een diaconaal medewerker, werkend vanuit Stem in de Stad en bezoldigd door het College, samen met de diakenen de 'diaconale presentie in de wijk' verder gestalte zal geven.

Individuele wijkdiakenen zijn bevoegd om in (acute) noodsituaties financiële hulp te verlenen tot een bedrag van € 50. In alle andere gevallen verwijzen zij de hulpvrager door naar het Diaconaal Bureau.

Daarnaast is de wijkdiaconie actief op de volgende terreinen, in de kerkelijke gemeente en/of de wijk: bezoek aan ouderen, attenties met Kerstmis en Pasen, avondmaal in 'De Roos', een senioren-uitje en hulp bij een aangepaste vakantie, het eventueel bijwonen van begrafenissen van gemeente-wege waarvoor geen belangstelling van vrienden of familie bestaat (overeenkomst met Uitvaartcentrum Haarlem (Parklaan) en begraafplaats Akendam).

5. Bovenwijkse activiteiten waaraan de diaconie ondersteuning geeft

Sinds 2005 houdt de wijkdiaconie de jaarlijkse Broodbankactie in de Advent voor een diaconaal doel, primair in de stad, maar eventueel in binnen- of buitenland, dat beantwoordt aan een van de Werken van Barmhartigheid.

Ten behoeve van de hulpverlening aan vluchtelingen participeert de wijkdiaconie sinds 2015 in het platform van de Haarlemse Raad van Kerken en de GIDS-kerken dat deze hulp coördineert.

De wijkdiaconie participeert in de ZWO (Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking) - commissie van de wijkgemeente en de Lutherse Kerk.

6. Organisatie

Diakenen worden bevestigd voor een termijn van vier jaar. Daarna kan deze termijn maximaal twee keer worden verlengd. De wijkdiaconie kiest jaarlijks in september uit haar midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

De wijkdiaconie vergadert een keer per maand, met uitzondering van de maanden juli en augustus. Tussen de vergaderingen kan over dringende zaken per email, bij voorkeur cc aan alle diakenen, of telefonisch overleg worden gevoerd.

Iedere diaken is lid van de wijkkerkenraad. Daarnaast kunnen diakenen worden afgevaardigd als lid van diverse gremia, zoals het College van Diakenen, het moderamen van de wijkkerkenraad, de Algemene Kerkenraad, de classis en de ZWO-commissie.

Jaarlijks (uiterlijk) in maart schrijft de voorzitter, na vraag om inbreng aan alle diakenen, een concept-jaarverslag van het afgelopen jaar, dat in de eerstvolgende vergadering wordt vastgesteld.

Het jaarverslag wordt vervolgens doorgestuurd naar het College van Diakenen en de wijkkerkenraad en geplaatst op de website van de wijkgemeente. Dit laatste wordt aangekondigd in *Van de torens geblazen*. Een papieren versie van het jaarverslag is desgewenst opvraagbaar bij de secretaris van de wijkdiaconie.

Jaarlijks in september schrijft de voorzitter, na vraag om inbreng aan alle diakenen, een concept-werkplan (één A-4), waarin prioriteiten gesteld worden in de werkzaamheden voor het komende jaar, dat in de eerstvolgende vergadering wordt vastgesteld.

Dit werkplan wordt vervolgens doorgestuurd naar het College van Diakenen en de wijkkerkenraad en geplaatst op de website van de wijkgemeente.

Jaarlijks in december stelt de penningmeester een begroting op, die in de vergadering van die maand wordt vastgesteld. Deze begroting wordt vervolgens doorgestuurd naar het College van Diakenen.

Jaarlijks (uiterlijk) in maart stelt de penningmeester een jaarrekening van het voorgaande jaar op, die in de eerstvolgende vergadering wordt vastgesteld. Deze jaarrekening wordt vervolgens doorgestuurd naar het College van Diakenen.

De diaconie informeert de gemeente over haar werkzaamheden in het kerkblad en op verschillende websites.

Samenstelling wijkdiaconie op 1-6-2018:

<u>Diakenen:</u>	<u>Aftredend op:</u>
Robinia de Vries, voorzitter	1-9-2018
Henk Vonk, secretaris	1-9-2019
John Helsloot, penningmeester	1-3-2019
Sietse Bouma	1-9-2020
Lize de Regt	1-9-2020
Hans Nagelkerke	1-9-2020
Marianne Immink	1-9-2022

Diaconale medewerkers:

Govert Jeronimus
Louis Mathijssen
Fieke Prinsen